

134

OBWIESZCZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 17 maja 1955 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 4 lutego 1950 r. o Społecznej Inspekcji Pracy.

Na podstawie art. 18 ust. 2 dekretu z dnia 10 listopada 1954 r. o przejęciu przez związki zawodowe zadań w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz sprawowania inspekcji pracy (Dz. U. Nr 52, poz. 260) ogłasza się w załączeniu jednolity

tekst ustawy z dnia 4 lutego 1950 r. o Społecznej Inspekcji Pracy (Dz. U. z 1950 r. Nr 6, poz. 52 i z 1954 r. Nr 52, poz. 260) z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów, wydanych do dnia ogłoszenia jednolitego tekstu.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz

Załącznik do obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 maja 1955 r. (poz. 134).

U S T A W A

z dnia 4 lutego 1950 r.

o Społecznej Inspekcji Pracy.

W celu wzmocnienia kontroli nad przestrzeganiem przepisów prawa pracy oraz w celu podniesienia stanu bezpieczeństwa i higieny pracy, jak również wzmocnienia bezpośrednio w zakładach pracy walki z chorobami zawodowymi — tworzy się Społeczną Inspekcję Pracy, jako służbę społeczną powoływaną i pełnioną przez samych pracowników.

Art. 1. Społeczna Inspekcja Pracy jest organem związków zawodowych.

Art. 2. Do zakresu działania Społecznej Inspekcji Pracy należy kontrola nad przestrzeganiem przez administrację zakładu pracy przepisów prawa oraz postanowień układu zbiorowego i regulaminu pracy w sprawach bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony zdrowia pracowników, pracy kobiet i młodocianych, czasu pracy i urlopów oraz kontrola urządzeń technicznych i sanitarnych z punktu widzenia ochrony pracy.

Art. 3. Organami Społecznej Inspekcji Pracy są:

- 1) zakładowi społeczni inspektorzy pracy dla całego zakładu pracy,
- 2) oddziałowi społeczni inspektorzy pracy dla poszczególnych oddziałów,
- 3) grupowi społeczni inspektorzy pracy dla poszczególnych grup związkowych.

Art. 4. W zakładach pracy, w których działają delegaci, przewidziani w dekreście z dnia 6 lutego 1945 r. o utworzeniu rad zakładowych (Dz. U. z 1945 r. Nr 8, poz. 36 i z 1947 r. Nr 24, poz. 92), funkcje zakładowych społecznych inspektorów pracy spełniają sami delegaci, którym przysługują uprawnienia tych inspektorów.

Art. 5. 1. Na stanowisko społecznego inspektora pracy może być powołany pracownik danego zakładu pracy, który jest członkiem związku zawodowego i nie zajmuje stanowiska kierowniczego w administracji zakładu pracy, ani nie pełni z ramienia administracji funkcji podlegających kontroli społecznej inspekcji pracy.

2. Zakładowy społeczny inspektor pracy powinien posiadać praktyczną znajomość całokształtu zagadnień produkcji zakładu, w którym jest zatrudniony, i co najmniej pięcioletnią praktykę w swoim zawodzie, w tym przynajmniej rok pracy w danym zakładzie.

3. Oddziałowy społeczny inspektor pracy powinien posiadać praktyczną znajomość zagadnień produkcyjnych oddziału, w którym pracuje, i posiadać co najmniej dwa lata praktyki w swoim zawodzie.

Art. 6. 1. Społeczni inspektorzy pracy są powoływani w drodze wyborów na jeden rok.

2. Zakładowych społecznych inspektorów pracy wybiera:

- a) w zakładach zatrudniających do 500 pracowników — ogólne zebranie załogi,
- b) w zakładach zatrudniających powyżej 500 pracowników — konferencja mężów zaufania.

3. Oddziałowych społecznych inspektorów pracy wybiera zebranie załogi oddziału, grupowych społecznych inspektorów pracy wybiera grupa związkowa.

Art. 7. Regulamin wyboru społecznych inspektorów pracy wydaje Centralna Rada Związków Zawodowych.

Art. 8. Mandat społecznego inspektora pracy wygasa w razie:

- a) zwolnienia z pracy,
- b) wykluczenia ze związku zawodowego,
- c) odwołania ze stanowiska społecznego inspektora pracy.

Art. 9. Zakładowy i oddziałowy społeczny inspektor pracy może być zwolniony z pracy tylko z ważnych przyczyn lub z winy własnej. Zwolnienie takie wymaga dla swej ważności zgody rady zakładowej, wyrażonej na piśmie.

Art. 10. 1. Społeczny inspektor pracy może być pozbawiony mandatu z powodu niewłaściwego pełnienia obowiązków.

2. Zakładowego społecznego inspektora pracy odwołuje zarząd okręgu lub oddziału związku zawodowego z własnej inicjatywy lub na wniosek rady zakładowej (miejscowej).

3. Oddziałowego lub grupowego społecznego inspektora pracy może odwołać rada zakładowa (miejscowa) na wniosek zakładowego społecznego inspektora pracy lub z własnej inicjatywy.

Art. 11. 1. Społeczni inspektorzy pracy wykonują swoje czynności w zasadzie poza godzinami pracy. W wyjątkowych przypadkach społeczny inspektor pracy może w uzgodnieniu z kierownikiem pracy dokonać czynności w czasie pracy.

2. Zakładowi społeczni inspektorzy pracy otrzymują za wykonywanie swoich czynności zryczałtowane wynagrodzenie obliczane w granicach od 10 do 30 godzin miesięcznie na podstawie przeciętnego zarobku z ostatnich trzech miesięcy.

3. Centralna Rada Związków Zawodowych określi w porozumieniu z Państwową Komisją Planowania Gospodarczego wysokość ryczałtu, wyrażoną w godzinach dla zakładów pracy poszczególnych branż przemysłowych, przy czym w uzasadnionych przypadkach wysokość ryczałtu może być podwyższona do 60 godzin miesięcznie.

Art. 12. 1. Społeczny inspektor pracy ma prawo wizytować w czasie wykonywania swoich funkcji wszelkie zabudowania i miejsca pracy objęte zakresem jego działania.

2. Administracja zakładu pracy i zatrudnieni pracownicy mają obowiązek udzielania społecznemu inspektorowi pracy wyjaśnień i danych w sprawach, wchodzących w zakres jego działania.

Art. 13. Administracja zakładu pracy powinna założyć księgę uwag zakładową oraz księgę uwag oddziałowe, przeznaczone do zapisów społecznego inspektora pracy. Grupowi społeczni inspektorzy pracy wpisują swoje uwagi do ksiąg oddziałowych.

Art. 14. W razie stwierdzenia, że nie są przestrzegane przepisy lub postanowienia, o których mowa w art. 2, albo że sposób wykonywania prac zagraża życiu lub zdrowiu pracowników, społeczny inspektor pracy zwraca na to uwagę właściwego kierownika pracy, czyniąc jednocześnie stosowny zapis w księdze uwag społecznego inspektora pracy. Właściwy kierownik pracy wydaje zarządzenia, mające na celu usunięcie stwierdzonych przez społecznego inspektora pracy uchybień bądź zastosowanie środków zaradczych, o czym zawiadamia społecznego inspektora pracy.

Art. 15. 1. Zakładowy społeczny inspektor pracy ma prawo wydawania zaleceń na piśmie, skierowanych

do kierownika zakładu pracy celem usunięcia stwierdzonych uchybień w określonym terminie. Zalecenia zakładowego społecznego inspektora pracy wymagają uzgodnienia z radą zakładową (miejscową).

2. Do wydawania zaleceń, do odwołań od zaleceń oraz do ich uchylania w trybie nadzoru mają zastosowanie ogólne przepisy prawa o postępowaniu administracyjnym ze zmianami, wynikającymi z niniejszej ustawy.

Art. 16. Jeżeli usunięcie stwierdzonych uchybień wymaga przebudowy starych lub budowy nowych pomieszczeń zakładu pracy, albo zmiany urządzeń technicznych lub sposobów produkcji, a zmiany te nie mogą być wykonane z uwagi na obowiązujące przepisy finansowo-gospodarcze z bieżących środków finansowych zakładu pracy — zakładowy społeczny inspektor pracy wydaje kierownikowi zakładu pracy zalecenie na piśmie wstawienia do następnego rocznego planu gospodarczego zakładu pracy potrzebnych sum na powyższe nakłady inwestycyjne. Zalecenie to społeczny inspektor pracy uzgadnia z radą zakładową (miejscową) i podaje do wiadomości technicznemu inspektorowi pracy.

Art. 17. 1. Odwołanie od zalecenia może wnieść kierownik zakładu pracy w ciągu 14 dni od doręczenia zalecenia.

2. W sprawach dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, prac wzbronionych młodocianym i kobietom, skróconego czasu pracy i urlopów dodatkowych — odwołanie należy wnieść do właściwego technicznego inspektora pracy, którego decyzję kierownik zakładu pracy może w ciągu 14 dni zaskarżyć do zarządu głównego właściwego związku zawodowego.

3. Odwołanie od zalecenia w innych sprawach niż określone w ust. 2 należy wnieść do zarządu okręgowego właściwego związku zawodowego.

Art. 18. W razie niewykonania prawomocnego zalecenia zakładowego społecznego inspektora pracy, techniczny inspektor pracy po zawiadomieniu go przez zakładowego społecznego inspektora pracy pociąga kierownika zakładu pracy do odpowiedzialności karno-administracyjnej, jak za niewykonanie nakazu technicznego inspektora pracy.

Art. 19. Zakładowi i oddziałowi społeczni inspektorzy pracy są przewodniczącymi komisji ochrony pracy zakładowych i oddziałowych, których skład, sposób i zakres działalności określi instrukcja Centralnej Rady Związków Zawodowych.

Art. 20. Zakładowy społeczny inspektor pracy bierze udział w opracowywaniu preliminarzy budżetowych zakładu pracy w zakresie inwestycji i wydatków bieżących, dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy.

Art. 21. 1. Winni naruszenia przepisów niniejszej ustawy oraz rozporządzeń bądź instrukcji, wydanych na jej podstawie, ulegają karze aresztu do trzech miesięcy lub grzywny do 3.000 zł albo obu tym karom łącznie.

2. Orzekanie o karze określonej w ust. 1 następuje w trybie przepisów o orzecznictwie karno-administracyjnym.

Art. 22. Instrukcja Centralnej Rady Związków Zawodowych określi szczegółowe zasady działalności społecznych inspektorów pracy oraz ich współdziałania z radami zakładowymi (miejscowymi), związkami zawodowymi oraz technicznymi inspektorami pracy.

Art. 23. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.